

ORNAMENTUL

an . 28 Cor.
jum. . 14 c
lună . 2.40 c

ul de zi pentru Ro-
și străinătate pe
an 40 franci.

pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Multămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileră.
Manuscrise nu se inape-
lasă.

Concursa generală de asigurare.

De Filoromânul.

III.

Amintit mai sus, că afacerea de asigurare e foarte veche. În secolul nostru nu se îndestulesc cu asigurările obișnuite. Se asigură contra celor mai diferite fapte, întâmplări. Se fac asigurări de despăgubire, dacă pe timpul sezonului de băi sunt ploii, dacă acolo hainele vor se murdăresc, dacă hotelierii se vor îmbolnăvi pentru mai multe persoane, și nu participă din cauza ploii, sunt asigurări contra divorțului, asigurare la întârzierea telegramelor, asigurarea de viață, chiar și spărgătorii și hoții de buzunar au societatea lor de asigurare. Românii ar trebui să se introducă asigurările de despăgubire, dacă nu pot să se asigure, sau dacă pot ori nu să dovedească că au dreptul („Dacă vre-un soi de asigurare e stabil, e introdus fără scrupule. „Geld kauft die Welt!“ Dvoastră ați întârziat cu aceste. E drept, că sasu a invitat pe Ion la prânz, dar foarte puțin știu de badea Ion numai sfărîmături i-se aude. Ce-i de acasă erau în credință, că badea Ion și lor le va aduce dela prânzul de seară. Situația falsă ați observat-o, ați făcut pregătirile pentru prânzul național. la pot lua parte toți Românii.

Ați căutat organizatorul priceput. După ce l-a adus și pe acela cu o pregătire

generală, care trebuie să pună în mișcare pe toți. A suflat goarna. V'a invitat la munca cea mai aprigă și isteată, la lupta cu armele cele mai nouă ale comerțului și Dvoastră puteți fi mândri, că i-ați priceput glasul curat, l'ați urmat, v'ați înșirat sub stindardul pe care este scris: Labor omnia vincit. Acest om, fie-mi permis a-l „denunța” on. public românesc, este d. I. Lăpădatu. Regret că nu-l cunosc personal, dar m'am interesat cine e, ce lucrează. După informațiile primite, după munca isprăvită de dânsul, pe cât mi-a fost posibil, am constat, că e unul dintre cei mai mari lucrători, cu o pregătire modernă, și mai presus de toate om complexant, caracter ferm, care cu modestia cea mai frumoasă aranjează, tâlcuește toate, toate singur, ce se pretinde la o întreprindere atât de eminentă. Și tot ce se face va fi meritul lui, dacă bine le va face; de persoana dsale se leagă prezentul și viitorul. Dzeu să V'il țină. Îi cer scuze, că sunt silit a-i aduce numele aici, dar altfel nu se putea. Toată afacerea e în strînsă legătură cu activitatea dsale. Dar... să-mi dea voie, atât dsă, cât și on. direcțiune a-mi așterne vre-o două notițe de critică binevoitoare. Nu e bine, că toată munca s'a lăsat în sarcina dsale. A înființa o astfel de societate și a se lăsa toată sarcina de muncă în spațele unei persoane, e prea mult. Am auzit că d. Lăpădatu muncește cu plăcere, neșpus de mult, dar totuș un om e puțin. Acestei împrejurări se datorește, că organizația nu s'a început atunci, când deja toți ar fi trebuit să fie la locul lor, chiar nici tipăriturile nu stau la dispoziția publicului,

prin urmare se vor pierde 2—3 luni din anul de activitate. „Timpul este bani” spune englezul. Totuș să sperăm că poșta dela anul nou va aduce primele oferte spre Sibiu. Aceasta e una. A doua e o întrebare:

Ce ați face Dvoastră dacă nu l'ați avea pe d. Lăpădatu?

Organizația statutară a băncii e dintre cele mai bune. Armonia, solidaritatea tuturor factorilor chemați, e de invidiat. Ce privește politica economică, numai Dvoastră puteți arăta așa ceva. (Nu e a se amesteca cu politica de — partid!) Dacă vor corespunde și regulamentele interne spiritului acestuia (Cum se îngrijește de pensiunea funcționarilor?) aveți un așezământ trainic, un focar, care va încălzi toată suflarea românească și va da imboldul de a răsări, și înflori diferite întreprinderi.

Sediul, Sibiu, e bine ales, deși situația geografică nu l'a predestinat a fi centrul Românilor, dar ca centru cultural și financiar, premerge tuturor orașelor locuite de Români. Și dacă nici n'ar fi așa, n'are de a face, fiindcă punctul de gravitate al activității în primul rînd nu va cădea pe centrală, ci pe periferii, pe organizația externă.

S'a avizat prin gazete, că după ce se vor întoarce cei doi ofițeri trimiși spre studierea administrației la bănci străine, se va începe lucrarea reală. D. Lăpădatu, ca bine vărsat în afaceri, va pleca spre a organiza teritoriul locuit de Români. Și munca adevărată a dlui Lăpădatu aici va

Două scrisori între V. Alexandri și d-na Elena Cuza.

De R. S. Dragnea.

Correspondența poetului a fost strînsă și pu-
tă de cătră d. Marie Chendi și E. Carca-
lă. Dar două scrisori ale bardului dela Mir-
rămaseră în fruntea colecției de „Poezii
clare ale Românilor” care se vîndură în
titul azilului Elena Doamna, la 1886. Întăia
scrisoare e a lui V. Alexandri prin care dăruiește
cantații ale acestui Azil, iar a doua, un răspuns al
dnei Elena Cuza. Li-vom scoate la lumină
o colecțiune de legi privitoare la instrucție,
și s'au publicat toate actele privitoare la în-
staurarea acestui azil, după „Monitorul Oficial”
229 an. 1862, prin care se va arunca o nouă
lumină asupra „poetului pastelurilor”, prin care
se vede de câtă generositate era stăpînit su-
l acestui întemeietor al literaturii românești.
Pre această colecție vorbește și d. N. Iorga²⁾
„Istoria Lit. Românești”, precum și d. Titu
Brescu³⁾.
Iată scrisoarea poetului:⁴⁾

V. Alexandri: Scrisori I. Sococu, 1904.

N. Iorga: Ist. Lit. Rom. in sec. al XIX, Cap. III.:
Personalitatea lui V. Alexandri” p. 153, Valeni, 1909.

Titu Maiorescu: Critice Vol. I., pp. 65—71, Ed.
1908.

Fără îndoială că n'avem pretenția de a le fi des-
coperit noi. Ci, cu publicarea lor am urmărit o rețipă-
de oarece le are în frunte, a devenit astăzi foarte

Prin Înălțată Doamnă,

„Într'un șir de mai mulți ani m'am ocupat cu
strîngerea și coordonarea poeziilor populare din
țările Românești și am parvenit a forma o co-
lecțiune interesantă de balade istorice, de legende
și de diferite cântice improvizate de poporul ro-
mân în oarele sale de suferință sau de veselie,
de cădere sau de mîrire.

„O parte din acele pitre scumpe ale coroanei
geniului Românesc, au fost scoase la lumină și
traduse în limba Franceză⁵⁾, Engleză⁶⁾ și Ger-
mană⁷⁾ Fiind pretutindenea bine primite, au de-
teptat luarea amînte a oamenilor ereditați și au
contribuit a arăta simpatie meritare asupra na-
țiunii noastre, uitată și părăsită de atatea veacuri
pe marginile Orientului.

„Complectînd acum, pe cât mi-a fost prin pu-
tîntă, colecțiunea începută și a face ca să con-
tribue însuși geniului poporului în folosul Azi-
lului de copii găsiți, ce poartă numele Înălțimei
Voastre, iau îndrăzneala a hărăzi acestui așeză-

⁵⁾ Ballades et chants populaires de la Rou-
manie (Principales danubiennes) Recueillis et traduits
par V. Alexandri. Avec une introduction par M. A.
Ubicini. Paris 1855. E Dentu édit. 199 pp.

⁶⁾ Henry Stanley: Rouman Anthology or. Selec-
tions of rouman poetry, ancient and modern. Hertford
1856 (Unde se publică Mioara, etc. Chendi-Caralechi.
J. c. p. VIII.)

⁷⁾ Romanische Volks poesie. Gesammelt und ge-
ordnet von V. Alexandri. Deutsch von W. v. Kotzebue.
Berlin 1857. (Unde se publică: Mioara, Toma Alimos,
Mihu Copilu, etc., (Of. Chendi-Caralechi l. c.)

mînt, manuscrisul meu de poezii culese din să-
nul poporului.

„Ele cuprind glasurile intime, ale sufletului
său și merită de a fi unite cu glasurile de recu-
noștință și de binecuvîntare, ce răsună înpre-
jurul numelui Înălțimei Voastre. Ele sunt copiii
găsiți ai geniului românesc și prin urmare au
dreptul a se bucura de îmbrățișarea Înaltei Pro-
tectrice a Azilului Elena.

Am onoare a fi cu cel mai adînc respect
al Înălțimei Voastre prea plecat și supus
servitor
V. Alexandri.

București, 3 Octomvrie 1862.”

Iată și scrisoarea Doamnei Elena Cuza, care
s'a grăbit a răspunde postului, cum singură
spune la început:

Domnul meu,

„Nu voi să întîrzi mai mult a vă mulțumi
pentru buna și marimioasa cugetare ce ați avut.
Am citit cu mulțumirea ce voi să vă exprim, scri-
soarea prin care-i dedicați complectă edițiune
a poeziilor naționale culese de voi. Vă mulțumesc
ca Română și ca Doamnă.

„Ca Română, căci ați alăturat numele meu
la această lucrare patriotică, la aceste cântice
scăpate de uitare, mulțumită serioaselor voastre
cercetări și care aduc amînte bucuriile, durerile,
istoria și simțemintele Țării. Fără a ridica ceva
din caracterul naiv al expresiunii populare ați
plămădit cu o rară fericire forma acestor încercări
întietoare. De acum înainte aceste foi răspun-
dite ale trecutului nostru, sunt așezate pe o carte
frumoasă, și ori cât de modest ați fi la partea de

Nu am căutat a scrie essay, ci în firul lor le-am așternut ca să aveți material de meditare în aceste timpuri seci. Dacă se va prinde ceva bun, mi-am ajuns scopul.

Repet, sunt departe de toate mișcările Dvoastră, am numai un sentiment pentru Dvoastră. Vă pricep și-mi sunteți dragi. Aceasta-i tot. Promit, că voi mai reveni din când în când. Vă doresc tot binele.

Spre orientare. Pentru lămurirea cetitorilor noștri și drept răspuns la nenumăratele întrebări ce ni-se adresează zilnic, avizăm publicul că calomnia d-lui Al. Vaida împotriva d-lui Octavian Goga e spulberată pe deplin și d. Goga va primi cea mai splendidă satisfacție a omului curat. În câteva zile, după hotărîrea juriului, vom informa publicul lămurind definitiv acest caz celebru.

România se înarmează contra Rusiei? Ziarul „Stambul” publică după „La Presse associée” următoarea telegramă din București

„In marile porturi de pe Dunăre se simte efectele războiului (italo-turc); marile falimente se și în lanț, iar nemulțămirea crește mereu la Ruso-ciuk, Brăila, Galați, unde afacerile stau pe loc.

Pe de altă parte, prăpastia dintre Rusia și România se sapă tot mai adânc în urma eforturilor făcute de Rusia ca să obțină trecerea Dardanelor: dacă flota rusă ar obține această libertate, elementul slav balcanic ar câștiga o așa forță, că ză românii popor mic, ar fi îndușiiți.

Deoarece raporturile dintre România și Bulgaria sunt excesiv de cordiale pentru moment se pune întrebarea contra cui se înarmează România, sporindu-și cu 30 de milioane budgetul de război pe 1912, dacă nu contra Rusiei?

Se pune întrebarea mai cu seamă ce sens are crearea unei flote militare pe Prut, fluviu de frontieră ruso-română pe o lungime de 300 de kilometri și transformarea în port de război român a portului Constanța la Marea Neagră, unde flota rusă a operat de curind în nasul autorităților românești sondagii cari sunt foarte comentate”.

Luptele constituționale în România. În viața politică a României se anunță mari furtuni. După demonstrația parlamentară prin depunerea a 52 de mandate a înfrângerea opoziției din Cameră și Senat, opoziția iese acum în stradă spre a lumina țara în întruniri publice. Prima mare întrunire a opoziției aliate va avea loc la 8 ianuarie în București. Ziarele opoziției scriu că întrunirea aceasta prin proporțiile ei va fi ceva ne mai văzut în țară. Mii de alegători din toate orașele și-au anunțat participarea. În fiecare zi sosesc noi liste din toate județele.

Pe de altă parte nici guvernul nu stă neactiv. Ziarele guvernamentale scriu că se vor convoca întruniri pe județe. Ele advertizează în același timp opoziția că gu-

vernul nu va tolera disordini și că dacă opoziția se va deda la disordini de stradă armata își va face datoria. Opoziția ia acest advertisement drept amenințare și deocamdată ziarele se răsboiesc pe această temă.

Noul curent românesc. Sub titlul acesta „Huszadik Század”, excelenta revistă a sociologilor unguri, publică în numărul ei din urmă, un articol mai lung despre volumul dlui Goga „Insemnările unui trecător”. Revista ungurească face un rezumat al cărții dlui Goga, remarcă ideile principale (aviz dlui A. C. Popovici!) cuprinse în volum și din toate aceste scoate concluzia justă că prin ivirea dlui Goga pe orizontul poliției românești un nou curent românesc se așează în calea „proastei politici de maghiarizare” a guvernelor feudale ungurești. Poetul Goga, zice Huszadik Század, cere o politică românească întemeiată pe raționamentul rigid al cifrelor statistice, împotriva sentimentalei politici de până acum. Această nouă îndrumare a lui Goga și a generației tinere a Românilor, trebuie să slujească ca un memento și Ungurilor, oăci, până când Tisza sugrumă partidul național român și umblă să câștige pe un Mangra și alți renegați de soiul lui.

*Das Alte stürzt, es endet sich die Zeit
Und neues Leben blüht aus den Ruinen.*

Recenziunea revistei ungurești, afară de unele mici inexactități, redă foarte bine întreaga mișcare pornită în ziarul nostru, încât ea poate servi de orientare și unor români cari cearcă să facă proces de intenții ori cărui rînd publicat în Tribuna.

Noi și ungurii. „Budapesti Hirlap” într-un articol publicat astăzi sub titlul „Goga și Vaida”, după ce face un rezumat mai mult sau mai puțin exact al frământărilor noastre din anul acesta, scoate niște concluzii cari sunt caracteristice pentru cinismul acestei gazete. Cică:

„Toate aceste (conflictul dintre „Tribuna” și „Românul”) arată că în atitudinea politică a Românilor din Ungaria se pregătește o schimbare. În locul punctului de vedere rigid, separatist și nu arareori iredentist, se va ridica ideea că pretențiile Românilor trebuie coborîte pe un teren, pe temelul căruia e posibilă o înțelegere pacinică cu factorii politice ungurești”.

Afirmatia aceasta și-o scoate B. H. numai din aprinsa ei fantezie patriotică, căci tocmai conflictul dintre „Tribuna” și „Românul” dovedește că poporului românesc, tendințele de desăvârșită desrobire națională tocmai astăzi sunt mai mult accentuate. Mișcarea ziarului nostru pentru o mai serioasă organizare a rîndurilor românești, tendința scriitorilor grupați în jurul acestui ziar de a duce la desăvârșită biruință cultura națională asupra tuturor românilor dela noi, ce sunt, dacă nu puncte de vedere rigide, separatiste și nu arareori iredentiste, cum s'ar spune în stil hirlapian.

Mângâierile ziarului unguresc sunt, deci, absolut neîntemeiate. Dimpotrivă. De acum încolo să se aștepte B. H. la o mai aprigă rezistență din partea noastră. Adevărata luptă acum se va începe.

Episcopia greco-catolică ungurească.

După cum aflăm din ziarele guvernamentale, ministrul de culte, contele Ioan Zichy a terminat deja lucrările pregătitoare pentru înființarea unei Episcopii greco-catolice ungurești. Factorii competenți au și pornit o mișcare printre greco-catolicii preținși unguri și după socoteala potrivnicilor noștri noua Episcopie s'ar compune din aproape 170 de parohii. Contingentul covârșitor l'ar da parohiile rupte din Episcopatul gr.-cat. rutean și anume: 93 de parohii din dieceza de Munkács, 28 din cea de Eperjes. Restul de 49 de parohii s'ar răpi Episcopatului greco-catolic românesc și anume: 25 de parohii arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș (protopopiatele din Ciuc și Murăș-Turda), 22 de parohii eparhiei de Oradea-mare, iar 2 eparhii de Gherla.

La gruparea de până acuma s'au atașat, însă, totuși numai patru parohii de subpăstorirea bisericii românești gr.-cat. din eparhia de Oradea-mare. Intre aceste la loc de frunte parohia Macăului, asupra cărei ziarul nostru a atras de mult atenția consistorului orădan, denunțând uneltirile capelanului renegeat din localitate.

Suntem convinși că forurile noastre bisericesti urmăresc cu trezvie primejdia, hotărîte a i-se opune cu toată energia izvo. rită din conștiința drepturilor lor constituționale. Știu prea bine aceste foruri că Episcopia greco-catolică ungurească e menită să zădărnicească pentru totdeauna redesteptarea celor 170 de comune rutene și românești, absorbindu-le și sub raportul legii, după ce sub raportul social au fost năpădite de valul mediului unguresc covârșitor.

Dacă însă conducătorii înștrăinați ai nenorocitului norod rutean nu mai pot avea conștiința crimei naționale ce săvârșesc în fața istoriei lăsându-și turma pradă dușmanilor, conducătorii noștri sunt cu atât mai mult luminați de simțul fatalității răspunderi ce au înaintea neamului și a lui Dumnezeu și-și dau prea bine seama. că în sufletul credincioșilor lor din Săcui-me și Ungurime pâlpaie încă cu putere conștiința lor românească. Cine a văzut o singură dată măcar umezi de fericire ochii fraților noștri din Ciuc la auzul graiului românesc și cine a putut să-i admire cum în ciuda limbei străine pe care o vorbesc ei și-au păstrat genuină comoara de obiceiuri românești, luptând cu îndărătnicie împotriva obiceiurilor străine, s'a convins că ei formează numai o ramură amorfă a stejarului nostru național și că o propagandă cuminte și statornică poate să ni-i mântuiască din vreme, până ce n'au dispărut pentru vecie în marea dușmană.

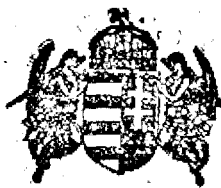
Ziarele ungurești își dau și ele seamă de realitate și — credincioase tacticei lor tradiționale — insinuă de pe acum foruri-

NEUMANN M.

CROITOR PENTRU DOMNI.

Furnisorul curții ces. regale și camerale.

Costume: Frack, Smoking, Rendigol și Sagnet gata sau croite după măsură, fără obiecțiune, admirabil lucrate.

Magazin de haine
pentru bărbați, copii și fetițe

ARAD

lor noastre bisericești, că ar zădărnici prin teroare disciplinară dorința parohienilor de a se înregimenta la contemplata Episcopie ungurească. În fața acestor preludii de perfidie neîmblânzită ne dăm seama deplin de situația dificilă în care vor fi puse din partea măritului conte Zichy forurile noastre. Avem însă speranță, că precum în trecut așa și în viitor ele se vor lăsa călăuzite numai de acele principii veșnic nebiruite, cu cari Inocențiu Micu-Clain a izbutit să lumineze bezna din viața bisericeii noastre greco-catolice.

Se anunță vremuri grele pentru biserica noastră. I-se sapă chiar mormântul în cadrele „autonomiei catolice”, dar trebuie să fim tari și hotărâți ca nu noi să cădem în acest mormânt, chiar trebuind să luăm hotărâre supremă de-a ne îndepărta c'un salt mai hotărâtor dela margi-nile lui...

Scrisori din București.

Urmările actualelor frământări. — În Ardeal și în regat. — Diferite păreri. — Scriitorii și conflictul. — Un act de dreptate.

București, 2 Ianuarie.

Vorbind despre cele ce se petrec la noi în Ardeal, cei mai mulți nu văd decât relele, pe cari le aduce lupta, care, pornită din ambiția personală a unui om cu puțin simț de răspundere, a angajat în decurs de un an atâtea forțe. Și, cu toate acestea n'au deplină dreptate acei cari văd numai răul. E drept că se pierde atâtea energie înzadar. Nu este mai puțin adevărat însă că aceste frământări au avut și urmările lor bune, de cari ar trebui să ținem seama.

Ele au făcut să dispară apatia, ce cuprinsese sufletele. Au făcut ca mulțimea să se intereseze mai mult de chestia națională, să cetească ziarele și să caute a afla adevărul. Frământările aceste, interne au făcut să dispară nepăsarea, care cuprinsese și o parte a tineretului nostru. Calomnia răspândită de aluzitorii ei a sădit ce e drept în unele suflete nedumerirea, a făcut însă ca cei nedumeriți să ia ziarele și să caute a se convinge despre adevărul sau minciuna „frunțurilor dintâi”. Aici în regat erau atâtea ardeleni cari uitaseră cu totul de cei lăsați acasă. Zgomotul luptei i-a făcut să și aducă aminte de îndatoririle lor. Luând partea unora, sau a altora din beligeranți, ei au început să cetească ziarele ardeleni, căutând să se informeze exact despre cele ce se petrec acasă.

Și cu bucurie constatăm că marea majoritate a ardelenilor, cât și a fraților din regat este azi pe deplin edificată asupra rostului calomniei. Scriitorii au dat prin atitudinea lor cea mai frumoasă lecție acelor, cari credeau că dela înălțimea oficialității lor, li-se permite orice. Despre aceasta se vor fi convins autorizații aradani cu ocazia sărbătorilor Crăciunului. Pe când la „Tribuna” au trimis cu plăcere contribuția lor, pe atunci la apelul „Românului” sau nu au răspuns, ea au trimis apelul îndărăt, cu observarea: „Se respinge cu indignare”. Calomniatorii vor avea de altfel în curând și alte surprize.

Scriitorii grupați în jurul diferitelor reviste au înfierat de altfel în mai multe rânduri felul cum autorizații ardeleni voiau să inducă lumea în eroare. Destul să amintim cele scrise în „Nona Revistă Română” și revista „Ramuri” în jurul

căreia sunt grupați foștii colaboratori ai „Sămănătorului”. Cele scrise de aceste reviste cu privire la atitudinea autorizațiilor noștri, deși conțin purul adevăr, nu servesc spre nici o laudă urzitorilor calomniei. E interesantă constatarea că acești oameni, voind să distrugă „Tribuna” n'au făcut altceva decât să deștepte tot mai multe simpatii în jurul ei.

În istoria noastră culturală de altfel mai avem asemenea cazuri. Nu voiau oare reformații să ne abată dela vechea credință, să ne câștige pe partea lor, pentru ca să ne desnaționalizeze cu timpul? Mijloacele, de cari s'au folosit ne-au adus însă cel mai mare bine. Tipăriind cărți în limba românească, ei au făcut ca poporul nostru să se convingă cumcă și limba românească se poate scrie lucruri sfinte, au făcut ca poporul să ție cu atât mai mult la limba lui, pe care vânzătorii de suflete omenești voiau să le-o răpească.

Răspândind o calomnie autorizații noștri n'au făcut altceva decât să deștepte interesul publicului față de un ziar, care luptă cu atâtea îndârjire pentru realizarea aspirațiilor noastre naționale. Și au mai făcut oeva: Au reușit să se arate în fața lumii așa cum sunt, cu patimile lor, cu micimea lor de suflet, fără aureola, pe care gândul unui neam întreg o pusese în jurul netrebniciei lor frunți. Și era timpul să se vadă odată că sub crengile de brad troznește putregaiul. Un proverb românesc zice: Zgârie-l puțin pe Rus și vei da de ursul sălbatec. Astăzi putem întoarce acest proverb: Zgârie-l pe autorizatul român și vei da de spiritul pornit spre distrugere, de dușmanul luminei, de omul interesat, de calomniator.

Observările acestea sunt de altfel auzite dela un distins bărbat de litere ardeleni, care a luat parte la multe acte din trecutul mai apropiat.

— „E de mirare, spunea el, cum la un popor de patru milioane nu se găsește un spirit mai hotărât, mai gata de jertfă personală. Orice lovitură se primește în tăcere, sau se mărginesc toate la protestul prin presă, protest ale cărui urmări le trage de regulă redactorul responsabil al ziarului.

„Este o apatie de nesuferit la un popor, care în trecutul lui a dat dovezi că știe plăti după cuviință binele, ca și răul. Parcă sunat eiasul din urmă pentru acest popor. Un servilism disgustător sus ca și jos, o teamă de orice umbră, o grijă stupidă de a nu supăra pe nimenea. Și doar avem atâtea exemple la alte popoare, a căror situație este identică. Până și evreii, cei mai materialisti oameni, cei mai umiliți dintre popoare, cei mai slugarnici — și, în anumite țări, dau frumoase exemple de tărie sufletească. Noi ne mărginim cu gândul că apa trece, pietrele rămân.

„De aceea ar trebui sămânate cele mai înaintate idei în mijlocul acestui popor. Trebuie zguduit prin ceva, trebuie scos din starea asta de trai vegetativ și trebuie făcut să se miște. Dacă actualele frământări au contribuit cât de puțin la aceasta, n'am avea nici un cuvânt de protestare”.

Și, uite, o veste a umplut de bucurie sufletele tuturor acolora cari însetează după dreptate. În urma proclamației dlui N. Filipescu, ministru de război, M. S. Regele a semnat decretul pentru grațierea soldaților, cari fuseseră condamnați pe viață în urma evenimentelor petrecute cu ocazia răscoalilor la Stănești, unde țărani au ucis pe locotenentul Nițulescu.

Presa și opinia publică a primit cu satisfacție această știre. Voinicii flăcăi, cari, poate din neglijență s'au făcut vinovați, vor putea acum să se întoarcă la vetrele lor, la cei cari de atâtea vreme îi plâng ca pe morți.

„Gestul dlui Filipescu, scrie un ziar, a fost un gest frumos, iar actul M. S. Regelui un act de dreptate. De sigur vina soldaților dela Stănești a fost mare. Dar era o nedreptate ca, după ce amnestia se rostise asupra tuturor celor urmăriți

pentru săngeroasele evenimente din 1907, singuri soldații dela Stănești să ispășească vântul de nebbie pornit asupra întregii țări”

Correspondent.

Situația politică.

Arad, 17 Ianuarie.

Azi se împlinesc doi ani de zile de când contele *Khuen-Héderváry* a fost numit ministru-șefedinte. Data aceasta coincide cu expirarea armistițiului încheiat între guvern și partidele obstructioniste. În ședința de ieri, anume, a fost votat și bugetul ministerului de finanțe și astfel, cu votarea proiectului de buget pe 1912, partidele opoziționiste își recâștigă deplina libertate de acțiune.

În cursul acestor doi ani guvernul contelui *Khuen-Héderváry*, deși se poate sprijini pe o majoritate zdrobitoare, în afară de câteva proiecte de legi neînsemnate n'a putut să obție dela Cameră decât votarea bugetului, dar și această votare numai în urma unui compromis.

Azi, situația a redevenit cea veche. Armistițiul încheiat la 8 Noemvrie nu mai are valoare și cele două partide opoziționiste au convenit asupra necesității de-a continua obstrucția împotriva reformelor militare.

În vremile din urmă, presa guvernamentală publicase în repetite rânduri informații vădit tendențioase, în cari se spunea că fracțiunea independistă de sub șefia lui Kossuth e hotărâtă să se retragă din luptă și să nu mai sprijinească fracțiunea justhlistă în năzuințele ei de a împiedeca votarea reformelor militare chiar și prin obstrucție tehnică. Aceste informații au fost mai mult expresia dorinței cercurilor guvernamentale de-a vedea fracțiunea justhlistă izolată, — decât relatarea unor fapte pozitive și reale.

Guvernul va avea, deci, să reia lupta cu obstrucția parlamentară cu aceleași neînsemnate sorti de izbândă cu cari o purtase anul trecut. În Cameră, deocamdată se vor discuta câteva proiecte de lege ale ministrului de justiție și proiectul de lege despre apropiată, care în ședința de ieri s'a dat comisiei financiare.

Consfătuirea kossuthiștilor.

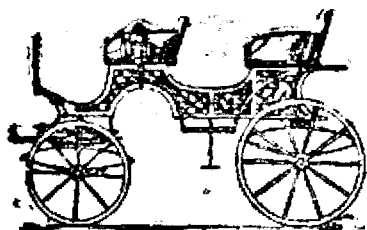
Șefii partidului kossuthist au ținut ieri, în locuința lui Kossuth, o consfătuire în care, constatând că armistițiul e expirat, au declarat că partidul kossuthist n'are motive să revină asupra hotărârii sale de-a combate reformele militare cu toate mijloacele parlamentare sau de-a desface alianța încheiată cu justhlistii.

Consfătuirea justhlistilor.

Partidul justhlist a ținut aseară o conferință sub președinția contelui Batthyányi în care a hotărât să nu obstruieze proiectul de apropiată, ci să își rezerve forțele pentru combaterea reformelor militare.

Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,
cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.
Temesvár-Gyárvaros,
Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta *obnibuse* pentru 6 persoane, *cară funebre*, felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate.

Demisia Banului.

„Neue Fr. Presse” este informată că *Tomasićs*, Banul Croației, a prezentat Maj. Sale demisia pe motiv că alegerile nu i-au dat majoritatea în dietă. Maj. Sa n'a primit deocamdată demisia, amânându-și hotărîrea până după deplina însășișire a contelui *Khuen-Héderváry*, spre a putea cere avizul ministrului-președinte ungar. În cercurile bine informate se crede că demisia va fi primită. Urmașul lui *Tomasićs* va fi *Chavrak*, actualul locțiitor al Banului.

Prin autograf regal, dieta Croației a fost convocată pe ziua de 7 Februarie n.

Sedința camerei.

În sedința de azi s'au discutat și votat mai multe proiecte de legi prezentate de ministrul de finanțe.

În sedința de mâine se va începe discuția apropiată.

Serbările „României June”.

Viena, 15 Ianuarie.

În presara Anului nou au început serbările organizate cu prilejul jubileului de 40 de ani al „României June”.

Serbările s'au inaugurat cu o serată de cunoștință în sala Riedhof. Numărul celor sosiți la serbări era atât de mare încât au trebuit să ocupe și alte odăi lăturalnice.

Au asistat din Viena dnii Dr. Ciurcu, general Lupu, Dr. Lazăr Popovici, Dr. Căpărescu și d. și dna Gramatovici.

Din Ungaria au luat parte dnii deputați Mihali, Vaida și Pop, apoi d. Goldiș și dnii Brediceanu, Morariu, Meșter, Gropșan și Albu, unii dintre dânșii cu familiile.

Din Bucovina a asistat deputatul Oniciul.

Din România au venit rectorul universității din Iași d. Bogdan și dna Smara cu domnișoara.

Serata a avut și vizita a doi oaspeți aștri, dnii Meyer Luebke din Viena și Urban Jarnik din Praga.

Au fost apoi reprezentate societățile studențești „Petru Maior” din Budapesta, „Junimea” și „Dacia” din Cernăuți, „Carmen Sylva” din Graț și „Concordia” din Viena.

Studentul Voiutski, președintele „României June” și studentul Marmeliuc, au ținut discursuri de bună-venire.

Profesorul Jarnik, vorbind într-o curată limbă românească, pe alocuri populară și arhaică, arată dragostea sa pentru limba românească și povestește împrejurările în cari a ajuns s'o cunoască, s'o iubească și s'o studieze.

Oratorul a fost aplaudat cu mult entuziasm.

Dna Smara a ținut un discurs entuziast arătând bucuria Românilor de pretutindeni cari pot să se întâlnească și să se salute în numele aceluiaș ideal: nu numai o „Românie jună” ci și una mare.

Artistul *Băilă* a declamat poezia dnei Smara „La revedere”.

Miezul nopții a fost salutat prin cântecul „Pe-al nostru steag e scris unire” și discursul dlui Hozanu și acela al preotului Ciobanu.

Petrocerea cu totul cordială a durat până târziu.

Duminecă dimineața s'a oficiat un „Tedeum” la capela română, unde s'a celebrat și un requiem pentru sufletul membrilor Junimei, morți în decursul celor 40 de ani de existență, pomenindu-li-se numele cu respect și pietate.

S'a distins cu acest prilej corul capelei și în special quartetul Mărcuș, Crișan, Ionel Rădulescu și Popescu.

Sedința din sala senatului.

După serviciul divin a avut loc o sedință în sala senatului.

Sunt prezenți afară de acei cari au luat parte la serata de cunoștință, ministrul României la Viena, d. Mavrocordat, secretarul de legație d. Carp, vice-primarul Porzer, rectorul universității Redlich și profesorii Ludwig și Swoboda.

Studentul Voiutski, președintele „României June” face istoricul societății și propune apoi prezidenția de onoare dlui Dr. Ciurcu, membru fondator care a făcut parte din primul comitet al societății.

Propunerea e primită cu aplauze furtivoase.

D. Ciurcu mulțumește emoționat și completează istoricul societății, terminând cu cuvintele „Fiți uniți, fiți cinstiți, fiți vrednici”.

Rectorul universității din Iași d. Bogdan aduce omagii împăratului Franz Iosef și regelui Carol protectorii culturii.

Ține apoi o conferință intitulată „Medicina poporului”.

Profesorul Jarnik a ținut o conferință despre „Evoluția limbei române și importanța ei”, — pe care a terminat-o îndemnând să se păstreze virginitatea limbei întru bucurându-se expresii populare.

Profesorul Meyer Luebke a ținut o conferință despre „Naționalismul ca ideal”.

S'au ținut apoi discursuri ocazionale de cătră delegații societăților.

Studentul Eugen Bianu vorbește în numele tinerimei din Cluj făcând aluzie la durerile de acasă.

Au fost reprezentați și ministerul instrucțiunii austriac precum și societatea romanștilor din Viena, al cărei reprezentant a ținut un discurs ocazional.

Trebuie remarcat că a fost un entuziasm indescriptibil și deplină cordialitate, în tot cursul acestor serbări.

Cronică literară.**Cum s'a stricat limba românească?**

De Dr. Al. Tălășescu.

(Urmare.)

Jelea, jale, (a jeli). Sunt cuvinte slave cari sună foarte frumos, deși tot atât de trist, pe românește; a format verb intransitiv, deci a intrat adânc în sufletul românului. D. Lahovary nu cunoaște sufletul românului dacă crede că „doliul” poate înlocui jelea. Zicem „port doliu”, adică haine de doliu, un lucru superficial, pe când „port jelea” este egal cu cernirea sufletului. Doliul a venit deodată cu moda apuseană și e bine că a vnit să se distingă haina de suflet.

Rob, a robi, robot. Ungurii au luat cuvântul rob tot dela slavi, dela cari au luat și ei sistemul de servitate, pe care noi românii l'am simțit mai amar, robia. În limba slavă roboti înseamnă a lucra. Cuvântul românesc a servi, servitor, servitoare este mai vechiu decât acel de rob care, prin aplicațiunea lui mai severă la stăpânul slav, a căpătat o înșănătate mai gravă. Servul, servitorul a rămas a fi indentificat cu sluga (ung. szolga), adică cu lucrătorul angajat în mod liber, cu luna, cu anul, iar robul era lucrătorul silit. Robul nu mai lucra, el muncea obligat făcea robot pentru oarecare avantaje de viațuire; când însă munca era o pedeapsă se numea și se numește muncă silnică; cuvinte primite tot dela slavi și, așa erd, nu de bună voie.

Eliberându-ne de sub obida slavă atât politică cât și religioasă, ar trebui să uităm și robia, dar să nu-i uităm și pe aceia cari ni-au făcut atâta rău pe aceasta lume, pe slavi, deci ca răsplată să zicem robiei selavie. În ce privește cazurile mai atenuate cum este „robul lui Dumnezeu” să ne exprimăm și noi mai modern: „servul lui Dumnezeu”. Primul și cel de căpetenie principiu al creștinismului a fost egalizarea oamenilor înaintea lui Dumnezeu, dând ficcăruia liberul arbitriu asupra faptelor sale, în schimb însă și răspunderea.

De aici rezultă că robia, în concepțiunea slavă, trebuie pusă în arhiva cuvintelor părăsite, dar ca amintire putem păstra „roaba” grădinarului. Noi, să rămânem servitorii lui Dumnezeu, ceea ce în realitate suntem în înțelesul adevărat al cuvântului românesc.

Muncă, a munci, muncitor. Am arătat deosebirea între muncă și lucru. Totuș și azi la lucrul mai greu îi zicem muncă. „Ce luerezi acolo?” — „Nu luerez, muncesc!” Deși a dispărut robotul munca a rămas și va rămâne, fiindcă trebuie să luereze cineva și din greu. Greutatea muncii este caracterizată și prin „muncile femeii” când naște copilul: calvarul feminin.

Mire, mireasă sunt traduse de d. Lahovary în limba volapük prin neologismele findanțat și fidanțată.

Până aici totuș credeam că d. Lahovary greșește uneori, acum m'am convins că nu știe, sau nu vrea să știe românește. Fidanțatii sunt cei logodiți, sau mai pe românește „încredințați”, precum foarte corect să zice prin Ardeal. Mirii sunt numai în o singură zi, în ziua eununicii, și nu fiindcă cuvântul este albanez, cum afirmă d. Lahovary, ci deoarece cu aceasta ocaziune cei cari se eunună sunt unși cu sf. mir, sunt miruiți; de aici mire, mireasă.

Veselia, ori cât ar fi de slavă, ea a intrat în inima românului în alte momente decât robia, așa că n'avem nici o nevoie de a ne reînțoarce la cuvintele arătate de d. Lahovary ca neologisme: la letiția și jucunditate. Să nu se sperie dsa, veselia românului n'a perit nici dincoace, nici dincolo de Carpați și chiar de i-ar fi perit, i-ar reveni cetind pag. 33 din broșura dsale. Am trăit

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de fabricanți de Marosvásárhely. Lipsă la: Székely și Réti mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă = plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. = La cerere din provincie trimite bogat. l catalog ilustrat

mulți ani în Ungaria și am cunoscut multe Letiții, toate fete drăguțe, (nu-i vorbă, acum vor fi îmbătrânite), dar letiția latinească mi-se pare că la școală o traducem pe românește: bucurie și nu veselie, deși amândouă cuvintele sunt de origină slavă.

Cât privește cuvântul *Mării?* cunosc câțiva cu acest nume, dar să scrie cu I: „Iarie” Jucunditate? Să ne ierte că o găsim numai în textul latin al cuvântului: „Gaudeamus igitur”... Să-l cântăm dar și de astă dată, deoarece românul e întotdeauna tânăr când e vesel.

Prihană este unul din cuvintele cele mai favorite ale d-lui Lahovary. Se face punte și luntre ca nu cumva să fie izgonită din limba românească, pentru că bietul țaran pierde numai decât noțiunea situației sale umilite și aceasta ar fi sfârșitul domniei boierilor, de care așa de mare nevoie are bietul popor incult și de care are așa multă teamă d. I. Lahovary.

Sărac. Oare cine n'are pretenția să nu mai fie sărac? când chiar românul zice: „Decât să fii sărac mai bine să n'ai nimic”. Cu alte cuvinte săracul nu e sărac de tot. Totuși îi este rușine de sărăcia lui și de aceea el preferă să-i se dea un certificat de „paupertate”, decât de sărăcie. Așa-i românul, sărac dar mândru îi crede că neologismul îl acopere puțin. Se vede însă că d. Lahovary n'a avut nevoie până acum de asemenea certificat și nici nu i-l dorește, totuși nu este exclusă posibilitatea să capete unul fără să-l ceară, dacă va încerca prea mult să idrepteze limba românească.

Slab. Putem fi slabi în mai multe privințe: slab la pungă, slab de înger, slab de carte, slab la cap; când zice însă debil întotdeauna se înțelege slăbiciunea puterilor corporale. „Mâncarea este slabă”, adică nu este grasă, dar nici odată nu poate fi debilă. Așa dar e o nuanțare în plus.

Rac. Da, domnule L., racul îl mâncăm, negreșit, fiert; pe când cancerul ne mănă pe noi, de viu. Deci cancerul nu este neologism ci un termen tehnic medical, care se popularizează, cum s'a popularizat și maioneza cu care așa de bun e racul, dar în contra căreia nime nu protestează.

Rană. R. nu este sinonim cu ulcer și plagă. Ea este o leziune nedefinită bine, pe când plaga este o rănire făcută cu un oarecare instrument. Ulcerele sunt rănile cari nu sunt făcute cu instrumente ci prin slăbiciunea sau otrăvirea sângelui: ulcer veneric, ulcer sifilitic, ulcer varicos, sau ori ce rană veche (ulcer chronic), ulcer al corneei etc. Așa dar nu înțeleg de ce vrea d. L. să ne sărăcească și de termeni tehnici cari nici odată nu vor face nici un rău cuvântului vechiu rană, a răni.

Slugă. Ungurul tot dela slavi îi zice șolga. Este pentru noi dublarea cuvântului străvechiu *serv, servitor.* Ca atare este firesc lucru să fie lăsat în părăsire, deoarece cuvintele românești mai vechi au drepturi cetățenești mai suverane.

Slujbaș. Este titlul funcționarului de pe timpul servitutii (robiei). Azi numai boierii mai pot avea slujbași pe la moșiile lor, dar chiar și acolo cei titrați pretind a fi numiți funcționari, adică niște organe cari funcționează ca și la stat, după o anumită organizare și reguli bine stabilite de mai înainte și nu după capriciul boierului. Cu ispravniciei au plocat slujbașii și cu Prefecții au venit funcționarii.

E așa de natural aceasta, că mă prinde mirarea: pentru ce îl supără pe d. Lahovary?

Slavă. „Slavă ție Doamne!” „S'a pogorît din slava cerului.” Aceasta este limba românească apărută cu înverșunare de d. Lahovary. Cine însă ține la libertatea cugetului și a sentimentului românesc va zice întotdeauna (nu apururi): „Mărire ție Doamne!” și „S'a coborât din înălțimea cerurilor”. Prea slăvite = preamărite, Glorios.

Așa dar slava s'a suprapus peste două cuvinte străvechi românești: mărire (glorie) și înălțime, ea nu numai înstrăinează ci și sărăcește limba. Nu e vorbă numai de simpatia și antipatia față de cuvântul slavă, care sintetizează marea națiune slavă, cu care noi românii nu avem nici o legătură, afară de aceea de a fi putut rezista o mie cinci sute de ani tuturor încercărilor de desnaționalizare și absorbire. Marea națiune slavă nu ne poate ierta nouă și ungarilor că am rămas o barieră în masa slavă separându-i pe cei de sud de cei de nord, poate spre bine celor dintâi, dar în orice caz în ciuda celor din urmă. A le glorifica neamul prin pronunțarea numelui lui ori de câte ori ne înălțăm mintea și vocea spre Dumnezeu, și a ne socoti vârsul adevărat românesc de preamărire, este un dispreț pentru însăși națiunea noastră.

Trebuie să știe și să simtă ori ce suflare românească, că românul nu este de obârșie slavă, ci de origină latină, că cultura slavă ce s'a încercat a infiltra sufletul neamului românesc a fost negativă, adică în loc să ne desvolte ea ne-a împilit ne-a tâmpit, întocmai precum azi sugrumă ungarul cultura românească în Ardeal amuțind viersul național în școală și chiar în biserică.

În ținuturile locuite de români, adică în Dacia veche dela retragerea legiunilor romane poporul nostru n'a putut fi câștigat pentru o cultură străină și până când poporul român nu s'a scuturat, acolo unde s'a putut, de suveranitatea străină, nici n'a existat altă cultură pe aceste țărâni. Existența noastră continuă în aceste ținuturi este dovedită chiar numai prin faptul că poporul românesc trăiește azi întocmai înre granițele pe cari le avea acum două mii de ani Dacia.

Pe noi nu situațiunea geografică, ci continuitatea culturii romane ne leagă de apus, pe când pe slavi și pe unguri alte tradiții în alte locuri îi transpiartă. Este dar de a noastră sacra datorie a cultiva sufletele străinilor noștri, cari necontenit ne vorbesc din atâtea și atâtea monumente istorice acoperite de un giulgiu străveziu de pământ care ne-a hrănit cu tot ce a fost mai nobil în sângele strămoșesc.

Trebuie să știe fiecare român că slavii n'au contribuit cu nimic la formațiunea limbii românești, limba era formată la venirea lor peste noi. Ei au alterat numai, ne-au profanat limba, introducând în ea cuvinte incrente dominațiunii lor peste noi.

Se poate zice oare, că ungurii sunt părtași la formațiunea limbii noastre fiindcă avem în limbă cuvinte cari dovedesc o relațiune între stăpân și supus ca: iobăgie, chin, lăceaș, lacăt, sălaş, lanț, îngădui (engedni), tăgădui (tagadni), făgădui (fogadni), chezeșului (kezeselni), alcătui (alkatni, alkotmány = constituție) inchipui (kép kepzelni), birui (birni), pildă (péllda), oraș (varos) etc. etc.?

Sunt prea multe slavisme în limba noastră pentru ca să le pot discuta ceățenia română; chiar prea multe numai din categoria acelor impuse prin violență neuitată; eu m'am mărginit a răspunde cuvintelor „preaslăvite” sau combătute de d. Lahovary, astfel ca cu risicul de a-i fi neplăcut, îmi permit nu îngădui a apăra cu toată energia cuvintele strămoșești de origină latină îndurare, mărire, înălțare (glorie) etc. față de sinonimele usurpătoare slave.

Bohda Prosti! În toată țara românească a rămas aceasta formulă slavă de a mulțumi în loc de „primească Dumnezeu! Mulțuită Domnului!” Trebuie expulsat fără părere de rău ca pe un ce străin, neînțeles, neintrat în sufletul limbii. Nici nu sunt măcar frumoase la auz.

(Va urma.)

INFORMAȚII.

ARAD, 17 Ianuarie n. 1912

Autorizate...

Cei chemați... Robespierre-ul organului autorizat iar are chef să discute. Voind să ia în zeflema mișcarea generației tinere, într'un articol publicat de „Românul” a făcut comparație între Dantonistii revoluției franceze și Tribuniști, ajungând la concluzia că Tribuniștii sunt Dantonistii de odinioară, părintele Ciorogariu — Danton, iar dl O. Goga — Camille Desmoulins. În același timp îi prezintă pe Dantonistii ca pe niște oameni lipsiți de „pricepere în chestiunile național-economice”, „încătușată într'o ideologie unilaterală în fața exigențelor reale ale vieții”, cu un cuvânt „intelctuali academici...” dar nici decum oameni politici în înțelesul propriu al cuvântului.

Am dovedit în două articole că Robespierre-ul autorizat habar n'are de istoria revoluției franceze, arătându-i că Dantonistii revoluției franceze au fost singurii oameni de acțiune.

Neavând ce să răspundă, Robespierre-ul autorizat declară în numărul de azi al „Românului” că a făcut numai glumă.

Luăm cunoștință despre această explicație. Îi rugăm însă ca pe viitor să „adnoteze” fiecare articol spunând dintru început dacă e să fie un articol de glume, sau articol serios.

Astăzi numai pentru ca lumea să-i cunoască intențiile. Încolo, cetitorii văd și așa că, glumă sau lucru serios, articolele lui cuprind numai — prostii...

Dealtminteri, dacă dl Robespierre are chef de discuție cu orice preț, îi facem plăcerea să-l avizăm pe dl Emil Isac.

Așadar încă odată: „Cei chemați, ești!”

Dar și până atunci va face bine să mai învețe nițică istorie.

X.

Revelionul... Ior. Abia acum aflăm că puținii noștri... prieteni de peste drum au ținut să se constituie în societate românească deosebită și au serbat revelionul în altă parte. Ei s'au dus, mă rog, în sala mare a hotelului „Central” și acolo au așteptat venirea anului nou... în cerc restrins. N'avem nimic în contră. Tot ce ne supără însă, este că amicii noștri, recunoaștem, din insuficiența informațiilor noastre, se dedau la niște combinații lipsite de orice temei. Cică d. Sava Raicu nu ar fi luat cuvântul în noaptea anului nou, deși a fost salut de către părintele R. Ciorogariu. A tăcut, pentru că „și dădea perfect de bine seama de ceea ce petrece în jurul său și de înalta valoare a persoanelor cari se proslăveau reciproc”.

Ei bine, iubiti amici, vă rugăm să luați la cunoștință că d. Sava Raicu a vorbit, da, a vorbit și încă foarte frumos. A făcut un succint „bilanț al anului” care cadra întru toate cu cel făcut de antevorbitorii d-sale și a închinat — știți pentru cine a închinat, iubiti amici? — pentru redactorii „Tribunii”. — Ei, cum vă place? — Că toastul dlui Sava Raicu nu a putut intra în gazetă, se datorește numai faptului că d. Raicu a vorbit după ce s'a încheiat ziarul nostru.

Confrații dela „Românul” în articolul lor despre cele „Două revelioane” constată cu multă ironie că la ei, la revelionul lor, nu s'a vorbit, deși ei ar fi cei batjocoriti ca retori răsufilați. Ne întrebăm însă: cine să fi vorbit și mai ales pentru cine? D. Cicio a lipsit din Arad, iar d. Bontescu își plasează roadele prăpăstioasei sale dorinți, numai în fața unui public enorm. Ce putea să spună d. Bontescu față de 10—15 oameni? Cât îl privește pe d. Nyilvan, este el atât de șiret încât să nu se compromită tocmai în Arad.

Y.

— **Ger cumplit.** De pretutindeni se anunță ger mare. Mai ales în părțile ardeleni gerul crește mereu. O femeie din Abrud, nevasta lui Gheorghe Praja, ducând bărbatului ei de mâncare la Roșia, unde e muncitor, a înghețat în drum.

La Timișoara gerul e de —20%. La Orșova termometrul nu se ridică peste —15%.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

În Arad termometrul a arătat azi dimineața —12% C.

Din București ni-se scrie că Dunărea a înghețat între Sulina și portul Brăila, întrerupând comunicația vapoarelor.

În București termometrul s'a coborât la —14%.

— **Lipsă de medici în comitatul Timișului.** Consiliul administrativ al comitatului Timiș a constatat că la concursurile publicate pentru ocuparea de mai multe posturi de medici pe teritoriul comitatului nu a intrat nici o anunțare. Astfel nu se găsește medic nici pentru comunele Folia și Vărădia, fiindcă retribuția e în disproporție cu munca și traiul scump.

Consiliul a hotărât să ceară dela ministerul de interne pe scama acestor medici câte un adaos local de 1200 coroane.

— **Concertul teologilor arădani în Brad.** Ni-se scrie: O seară care va rămânea neuitată pentru floarea tinerimei de pe Valea Crișului Alb, iar pentru noi, cari din cauza vârstei privim, la astfel de ocazii, sceptici ca niște misantropi, sburdănițiile tinerimei, pentru noi zice, va rămânea mult timp o sară de recreațiune sufletească.

Încă din bună vreme ni-se vestise că un grup de teologi dela seminarul teologic din Arad va da a doua zi de Crăciun un concert urmat de dans, în orașul nostru Brad, centrul românismului din falnicul Zarand.

Programul variat, executarea precisă, purtarea neprihănită a tinerilor concertanți dau dovada cea mai eclatantă, că seminarul nostru din Arad are în frunte bărbați luminați, cari conduc cu mult zel destinele acestui seminar și pe ale tinerimei, spre binele și fala neamului românesc.

Concertul s'a început cu „O idee”, mars de I. Murișan, marele nostru compozitor din Blaj executat de orchestra teologilor, cari deși timizi la început, alterați caoșic în prezența lor spirituală, de publicul ales și de tumultul celor ce nu mai conțeau de a se îmbulzi la casă, totuși s'au așchitat pe deplin.

A urmat apoi „Cântecul marinarilor”, de T. Sav. de Flondor, executat cu multă cunoștință dinamică muzicală și cu mult simț. Ceeace a fost însă mai satisfăcător și totodată de-o importanță actualitate a serbătorii, a fost punctul 3 din program „O ce veste”... și „Asta-i scara”, două cântece populare, doar colindele noastre atât ca text, cât mai ales ca parte muzicală, formează un substrat eclesiasc național, care până acum a fost foarte puțin exploatat și cărui ar trebui să i-se dea mai multă atențiune.

Mult a plăcut publicului „Junimea parisiiană” de N. Adam, dar mai ales „Hai Heană”, de T. Lugoian și „Bădișor depărțitor” de L. Nicorescu, două cântece populare aranjate pentru cor bărbătesc cari la cererea publicului au fost bisate.

Punctele de orchestră precum și „solo” și „duetul” de vioară, ne dovedesc pe deplin că la seminarul nostru din Arad se pune un pond deosebit și pe muzica instrumentală.

Un public românesc ales, o tinerime numeroasă roia ca ciupercile după o ploaie caldă. Din tot ce a avut Valea Crișului Alb mai frumos, până și drăgălașele fetițe de prin părțile Borosineului și Șiriei în drăgălașul lor port național.

Fala noastră a Zarandului nu a lipsit nici de astădată din mijlocul nostru. Mai ieri, alaltăieri plodând în casa țării pentru apărarea școlilor noastre, astăzi vorbind cu unii, sfătuiră, îmbărbătând și învățând pe alții, voșnic dispus a alerza acolo unde îl cheamă datoria...

Nu voesc să zic nimic despre rezultatul material, las ca despre aceasta să vorbească cei ce nu mai aveau loc nici unde să șadă, decum să mai joace... — Niță Zărăndeanul.

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

— **„Societatea culturală a creștinilor gr-or. români din Dieci”, și-a ținut adunarea anuală Duminică, 1 Ianuarie a. c., constituindu-se pe nouă perioadă de trei ani. Societatea a fost înființată în anul 1908, la inițiativa dlui învățător Gheorghe Precupaș. Adunarea a fost prezidată de părintele G. Lupșa, a cărui cuvinte isvorite din adevărată inimă de păstor sufletească au făcut adâncă impresie.**

sic. Învățătorul G. Precupaș printr'o vorbire pătrunzătoare arată rostul și folosul învățaturii, apoi arată activitatea societății dezvoltată în decursul celor trei ani trecuți. Societatea numără peste 100 de membri, biblioteca societății are 216 cărți, cete fiind de 270 inși, iar 50 de membri abonează foi. Cu Dumnezeu înainte! Dieci, 2 Ianuarie 1912. — Petru Nan, notarul societății.

— **Înzăpezirea trenurilor în România.** Din Iași ni-se scrie: Viscolul care băntuie încontinuu de câteva zile a întrerupt cu totul circulația trenurilor. Enorme cantități de zăpadă de pe linii, precum și din cauza vântului și a gerului puternic a pus pe mecanicii mașinilor în imposibilitate de a mai putea sta chiar pe mașini.

Trenul princiar care plecase Vineri din gara Buhăești din cauza zăpezii de pe linie și a trenului de persoane înzăpezit în gara Rebricea s'a înapoiat la Buhăești.

Telegrafându-se stației Iași s'a trimis imediat două mașini cu mai multe echipe de lucrători pentru a desfunda linia. Cu mare greutate și după ce trenul împodmolit la Rebricea, s'a întors la Vaslui a putut ca trenul princiar să-și continue drumul mai departe. După eforturi colosale trenul princiar a ajuns abia astăzi dimineață la orele 6 în Capitală.

Linia Iași-Ungheni este deasemenea întreruptă din cauza zăpezii și din cauza unei deteriorări a liniei dintre cantoanele 6 și 7 de pe această linie. S'a trimis din gara Iași o mașină și o echipă de lucrători.

Linia Iași-Dorohoi este deasemenea întreruptă din cauza ciocnirii de trenuri întâmplată Vineri dimineață între stațiile Vorniceni și Carasu. Cu ocazia acestei ciocniri frânarul Alexandru Vasilescu dela trenul de persoane a fost tampionat de vagoane. Intr'o stare destul de gravă numitul frânar a fost adus ascară în Iași și transportat la spitalul Sf. Spiridon.

Circulația pe această linie se face prin transbordare. Trenul de Dorohoi, a ajuns abia la orele 11 noaptea.

Echipele de lucrători trimise la Vorniceni pentru a repara linia, cu toate eforturile ce fac, nu pot lucra din cauza gerului și a viscolului puternic.

Linia Iași—Pașcani este liberă, totuși circulația se face destul de greu. Așa trenul plecat din Iași Vineri dimineața a ajuns în Pașcani cu o întârziere de 6 ore.

În ultimul timp află următoarele cu privire la circulația de pe liniile ferate.

Moldova este separată complect de Muntenia. Comunicația liniilor nu se poate face nici printr'o parte.

În regiunea Moldovei sunt înzăpezite următoarele linii: dela Vaslui la Ciurea; Crasna-Huși, Mărăești-Roman, Burdujeni-Pășcani, Dolhasca-Fălcieni și Podul-Încăei-Irlău.

Între stațiile Ciurea și Birnova pe o distanță de 500 metri se află mormane de zăpadă între 30 și 40 metri. Au plecat la fața locului dnii Ingineri Botez și Toculescu cu trei echipe de lucrători pentru a restabili linia. Munca depusă de lucrători este zadarnică cu totul, deoarece linia curățită este astupată imediat de zăpadă.

Știrile care sosesc cu multă greutate din București, anunță că Barangul este complect înzăpezit. Nu numai liniile ferate, dar chiar drumurile dintre localitățile din acest ținut sunt înzăpezite, înecat multe târguri și comuni rurale sunt acoperite de zăpadă și sătenii sunt nevoiți să lucreze zi și noapte contra furiei viscolului și a zăpezii care le amenință viața.

— **Confiscarea ziarului „Arbeiter-Zeitung”.**

Organul socialist „Arbeiter-Zeitung” din Viena a publicat în numărul său de ieri un articol în care se spune că moștenitorul de tron arhiducele Francisc Ferdinand vrea să-și vândă vila Este din Italia. Mai întâi o oferise guvernului italian, care însă n'a voit s'o cumpere, fiind foarte neglijată. Acum vrea s'o cumpere guvernul austriac ca să-l scape pe moștenitorul de tron de o sarcină grea.

Pentru acest articol numărul a fost confiscat.

— **Atentatul unui elev.** Din Succava se telegrafiază ziarelor ungurești că un elev de pe clasa a V-a gimnazială cu numele Gorceiuc a împuşcat asupra profesorului de matematici Makusaski, care a tratat rău cu el. Pe urmă s'a sinucis. Profesorul a murit și el în spital.

— **Prima universitate ovreiască.** Înainte cu câțiva ani, un negustor bogat din Moscova a dăruit 100.000 de ruble pentru înființarea unei universități izraelite în Palestina. În cursul anilor un American a mai dăruit 100.000 de dolari, iar o baronesă din Berlin 100.000 de mărci. Universitatea cu toate acestea nu s'a putut înființa, fiindcă guvernul turcesc nu s'a învoit.

Din Constantinople se telegrafiază acum că Sultanul a îngăduit înființarea universității, care se va deschide în Ierusalim.

† **Gheorghe Micu**, notar în pensiuine, a repauzat în Bistrița, la 14 Ianuarie n., în vîrstă de 64 de ani.

Odișnească în pace!

— **Revolta unui regiment portughez.** Din Lisabona se telegrafiază că regimentul de infanterie din Braganza s'a revoltat. Colonelul regimentului care a grăbit în cazarmă ca să restabilească ordinea, a fost împuşcat. Regimentul numai cu mare greu a putut fi dezarmat.

Guvernul a hotărât să disolve regimentul acesta și să înroleze soldații, în fracțiuni mărunte, în alte regimente.

— **Procesul fraților Zsilinszky.** Ieri s'a urmat înaintea curții cu jurați din Budapesta interogatoriul martorilor în procesul fraților Zsilinszky. Declarațiile martorilor s'au gravat pentru frații asasinii. S'a constatat, pe baza acestor declarații, că asasinatul nu i-a premers nici o încercare, ci focurile de revolver s'au tras îndată ce frații au intrat în casă — *fără a bate măcar la ușă!*

În seinta de azi s'a mai luat interogatoriul alor trei martori citați pe cale telegrafică. S'au rostit apoi cuvântările de acuză și apărare. Procurorul și-a modificat acuza, cerind condamnarea fraților Zsilinszky nu pentru *omor premeditat*, ci numai pentru *leziune corporală mortală*.

Sentința se va aduce numai noaptea târziu.

— **Aeroplanul invizibil.** Din Londra se anunță o nouă invenție, cu ajutorul căreia aeroplanele se vor face cât se poate mai puțin vizibile. Inventatorul, baronul Rönne, crede că a deslegat cu invenția sa și problema amuțirii sgomotului. Experiențele și le-a bazat pe legile optice. Suprafețele aeroplanului le-a construit dintr'un metal ușor și strălucitor, din chrominiu. Metalul acesta are toate proprietățile oglinzilor. Inventatorul are convingerea că un astfel de aeroplan trebuie să fie în înălțimi invizibil, după ce suprafețele de chrominiu vor reoglinzi totdeauna culorile mediului și în chipul acesta se va contopi în culorile schimbătoare ale atmosferei. Dar fiindcă vor resfringe în oglinda lor și norii, aeroplanul va face poate impresia unei trîmbe de nor. Iar pentru ca să nu fie distingibil în urma împrejurării că fețele de jos ale aparatului trebuie să reoglindească suprafața pământului, partea de jos a aeroplanului se va termina într'un unghi ascuțit, fețele oblice neputând astfel resfringe imaginea terenului ci numai culorile din atmosferă. Inventatorul mai crede că a descoperit și modalitatea pentru amuțirea sgomotului produs de helice, așa ca cel mult până la distanța de 500 de metri să mai poată fi auzit. Critică încă nu s'a rostit asupra noii construcții, care nu pare nerealizabilă. E interesant, că, date fiind suprafețele oglinzi, aeroplanul în soare va străluci în mod orbitor, ceea ce trebuie să-l facă mai vizibil chiar decât cum erau aeroplanele de până acum. Se poate însă ca inventatorul să-și aibă prezervativul și în această privință. Cel dintâi sbor al senzaționalului aparat e așteptat cu viu interes în lumea întreagă.

— **Bicentenerul lui Rousseau.** Franța și Elveția se pregătesc să sărbătorească a 200-a aniversare a nașterii lui Jean-Jacques Rousseau.

Comitetul francez, care se compune din membrii guvernului, senatori, deputați, profesori universitari, literați și primarii tuturor orașelor din Franța unde Rousseau a trăit câteva timp, la care se mai adaugă delegații orașelor Neuchatel și Ge-

neva, s'a intrunit zilele trecute pentru a stabili programul serbărilor.

Prezidentul comitetului acesta e d. Leon Bourgeois, senator și fost ministru.

— **Asupra duratei pământului.** Profesorul Chamberlain dela universitatea din Chicago a socotit că pământul va mai rămâne încă bun de locuit numai 10 milioane de ani. Și cum, după datele actuale ale științei, pământul există de 10 milioane de ani, el va avea o durată de 20 milioane ani. Lucrul nu e însă prea neliniștitor pentru noi. Mai ales că sunt o mulțime de alți geologi cari contestă socotelile dlui Chamberlain.

x **Atelier de fotografii artistice, de primul rang.** Rona și Kinast, Oraștie Văsar-tér nr. 4 (casele lui Hermann). Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Cei ce se provoacă la anunțul din „Tribuna” capătă 5% rabat. Fiți cu atențiune la firmă.

x **Institutul de economii și ajutorare din Arad, ca te-vărășie.** (Aradi takarékos segélyegylet mint szövet-kezet) din str. Petőffi Nr. 1, deschide în 1912 a 31-a in-soțire. Cine plătește pentru o depunere 50 de fileri săptămânal după șase ani economisește 156 cor., împărțindu-se și din câștigul tovarășiei, în proporția depunerii. Membrii instituției se dau credit ieftin. Inscriserile se pot face dela 1 Ianuarie 1912, înainte de amiazi dela 9—12, după amiazi dela 3—5 ore. — Institutul de economii și ajutorare din Arad, Petőffi utca Nr. 1.

x **Activitatea vrednică a seminarului juridic Dr. Geréb, a arătat mai bine numărul studenților și candidaților pregătiți.** În semestrul trecut au fost pregătiți pentru riguroase 93 de inși, pentru examenul fundamental 46 iar pentru cenzura de avocat 12 candidați. Rezultatul a fost uimitor nu numai că au trecut toți cu preparați de institut, dar au obținut și note excepțional de bune.

De aceea toți cei ce prepară vre-un examen la drept (fundamental, de stat, riguros ori cenzură) să se adreseze necondiționat la acest unic institut, care prepară foarte conștiințios, în schimbul unei remunerații bagatele. În toate afacerile de facultate dă lămurii gratuit, Seminarul juridic, Dr. Geréb, Cluj Str. Farkas Nr. 5. Telefon 1053.

x **Inaltele de inventar, scădere la preț, gento, mufuri, săculeți pentru dame, articole de piele, gucker-s și diferite articole cu prețuri ieftine de ocazie în prăvălia lui Hegedűs Gyula Arad, Piața Andrásy Nr. 55. Telefon 506.**

x **Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.**

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

20 Ianuarie n.

Teatru în Avrig. Tinerimea adultă din Avrig invită la reprezentația teatrală, urmată de joc, ce va avea loc la 7 (20) Ianuarie în sala mare a hotelului comunal. Se va juca „O ședință comunală” de Gh. Stoica. Inceputul la orele 8 seara.

20 Ianuarie n.

Teatru în Vidra. Tinerimea din Vidra-medie invită la reprezentația teatrală, urmată de joc, ce va avea loc la 8 (21) Ian. în sala școlii gr.-or. române din Vidra-medie. Se va juca „Scara pe uliță”, tablou, și „Țiganul în căruță”. Inceputul la orele 8 seara.

20 Ianuarie n.

Teatru în Buteni. Tinerimea română din Buteni invită la reprezentația teatrală urmată de dans, ce va avea loc la 8 (21) Ian., în restaurantul „Coroana”. Se va juca „Rămășagul” de V. Alexandri și „Calea cea mai scurtă spre divorț” de I. Agârbiceanu. Inceputul la orele 8 seara.

Venitul curat se va adăoga la fondul pentru zidirea școlii române de fete din Arad.

BIBLIOGRAFII.

„**Solia Satelor**”. Numărul întâi al foii săptămânale din Cluj „Solia Satelor” a apărut cu un sumar bogat și variat. Noua revistă va apărea fiecare Duminică. Prețul e 4 cor. pe an. Red. și Adm. Cluj, Tipografia „Carmen”.

„**Cosânzeana**”, revista literară ilustrată dela Oraștie, a apărut cu următorul sumar (Anul II, nrul 2): M. Gașpar: Sub Ștefan Vodă; — S. Bornemisa: Cântec în surdina; — I. Dragoslav: Sărbătorile lui Moș Vasile; — I. U. Soricu: Surata; — A. Cotruș: Trecutului; — T. Murășanu:

Scrisoare; — A. Fogazzaro: Misterul poștalui; — A. Graur: Ruina; — Ermil Borcea: Diverse declarații de amor; — Spicuri literare. — Flori de-o zi. — Ilustrații etc.

„**Flacăra**” nrul 11, anul I) a apărut cu următorul sumar:

Nenea Gută de I. Brătescu-Voinești; Anul nou de Hyppard; Gara de M. D. Rădulescu; Bombardările cerești de Victor Anestin; Tragedie de Zaharia Bărsan; Intr'o zi de iarnă de Mefisto; Moartea anantului de D. Iacobescu; Drul Marincescu de Al. Șerban; Sărmanul meu tovarăș de M. Cruceanu; Vestalei de I. U. Soricu; Flori de ghiță de P. Locusteanu; Clipă de durere de V. Demetrius; Viața dublă de E. Lovinescu; Cronica muzicală de M. Mărgăritescu; O carte de bucate istorică de Gh. Adamescu; Ecouri. — Desenuri de Iser.

I. Slavici: Români de peste Carpați a 20 fil. + 5 fil. porto.

Gorun, Știi românește? Ed. de lux cor. 2.25 + 10 fil. porto.

Radu D. Rosetti. Razna... Ca o scrisoare de N. Iorga a 3 cor + 10 fil. porto.

M. Sadoveanu, Un instigator a 1.25 + 10 fil. porto.

Børnstjerne Bjørson, Synnöve Solbakken a 1.50 + 10 bani porto.

Călimdarul Poporului (Sibiu) a 40 fil. + 10 fil. porto.

Călimdarul Săteanului (Sibiu) 30 fil. + 5 fil. porto.

Călimdarul Poporului Român a 40 fil. + 10 fil. porto.

POȘTA REDACȚIEI.

L. I. „Jertfa frumoasă” se publică în „Tribuna Poporului”.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Carol Nagy, hotelier Blaj. Am primit 14 cor. abonament până la 1 Aprilie 1912.

Redactor responsabil: **Iulia Giurgiu.**
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cona.

Leon Tolstol.

198

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Când se întoarse Pierre acasă, i-se deteră două noi proclamațiuni ale contelui Rostopsin. În cea dintâi se declara că svonul după care contele s'ar opune la prășirea Moscovei era neintemiat și că, din potrivă, „el este fericit văzând că damele și soțiile negustorilor pleacă din Moscova.”

Cuvintele acestea îi relevară lui Pierre cu limpezime că francezii vor intra în Moscova.

A doua proclamație anunța că tabăra rusească era la Viasma că contele Witgenstein îi biruise pe francezi, dar că guvernul le oferea săbii, pistoale și puști cu prețuri reduse. Tonul acestei proclamațiuni nu mai era așa glumeț ca cel dintâi. Pierre rămase multă vreme gânditor după această lectură; era evident că grozava furtună pe care o chema din toate puterile inimei lui și care provoca în el un fel de teamă irezistibilă, se apropie.

— Să intru în armată ori să mai aștept? se întreba el pentru a suta oară.

El luă un joc de cărți care se afla pe masă și începu să-și așeze o pacientă.

„Dacă pacienta reușește, își zise el așezând cărțile și privind la tavan, va însemna că...”

Dar mai înainte de a-și fi terminat fraza în gând, auzi glasul prințesei celei mari care-l întreba dacă putea să intre.

„Va însemna că trebuie să intru în armată” urmă Pierre în sine.

— Intră, intră, adăugă el, adresându-se prințesei.

Prințesa cea mai în vârstă cu bustul ei lung și cu chipul impietrit urma să trăiască singură în casa contelui Bezukhow, căci surorile ei se măritaseră.

— Iartă-mă, vere, dacă te stânjenesc, rosti ea cu glasul mișcat, plin de dojană. Trebuie în sfârșit să luăm o hotărâre.

Toată lumea pleacă din Moscova poporul se răscălă, și noi rămânem încă aici?

— Din potrivă, totul merge bine, verișoară, vorbi Pierre cu glasul glumeț așa cum se întâmpla de câte ori sta de vorbă cu dânsa.

— Cum dta găsești că toate merg bine? Camerista mea devine impertinentă.

Nimeni nu mai poate eși în stradă, în curând vom fi aici. Te rog, dă poruncă să fiu dusă la Petesburg, așa cum sunt; n'am gustul de a cădea în mâinile lui Bonaparte.

— Linștește-te, verișoară, liniștește-te. De unde iei dta toate vestile acelea? Din potrivă...

— Eu nu mă voi supune lui Napoleon al dtaile; ceilalți să facă cum li-o plăcea. Vrei să dai porunca să fiu dusă la Petersburg?

— Voi face precum dorești, dar svonurile dtaile sunt inexacte. Citește proclamația contelui Rostopsin; el afirmă pe capul său că inamicul nu va intra în Moscova.

— A, contele dtaile! Strigă contesa mănioasă. Este un ipocrit, un rău făcător care favorizează răscălălele poporului; n'a scris el în proclamațiile sale că orice om suspect trebuie țărît la port? La câte idiotii n'a dat loc aceasta poruncă! Varvara Ivanovici mi-a po-

vestit că era cât pe-acți să fie omorâtă ieri pe stradă fiindcă a vorbit francezeste...

— Prea iei lucrurile la inimă, conteso, zice Pierre și își reînceptu pacienta.

Cu toate că oracolul îi răspunsese da, el nu intră în armată ci rămase în orașul care se golea din ce în ce mai mult. Pierre era într'o stare de tulburare și de teamă, și în același timp în bucuria așteptării: el prezințea ceva teribil.

A doua zi spre seară prințesa plecă și Pierre primă visita intendentului său general care-i declară că pentru ea o să vindă una din proprietățile lui.

— Ei bine, vinde, răspunsese Pierre; nu mă mai pot da acuma înapoi.

Cu cât afacerile, și mai ales ale sale, se încurcau, cu atât Pierre era mai mulțumit. Nu mai rămăsese aproape nimeni în Moscova. Iulia și prințesa Maria plecaseră; numai Rostovii mai erau încă în oraș, dar Pierre nu-i vizita.

Ca să se distreze, el merse să vadă un balon mare pe care-l construia Leppich în scop de a-i confunda pe dușmani. Împăratul Alexandru avea o mare încredere în eficacitatea acestui balon și îi recomandă lui Rostopsin să dea zor cu contruirea lui.

Intorcându-se dela câmpul de construcție, Pierre zări o mare mulțime pe Lobuve-Miesto, lacul execuțiunii. El porunci vizitiului să oprească caii și se dete jos din trăsură; un bucătar francez, acuzat de spionaj, fusese biciuit. Călăul tocmai deslega de pe bancă un om gras cu favoriți roșii și care purta ciorapi albaștri și o camisolă verde. Un alt delicvent, slab și palid, un francez de asemenea, aștepta la o parte.

Pierre, cu fața bolnăvicioasă contractată de acest spectacol, își croi drum prin mulțime.

— Dar ce este? Pentru ce? întrebă el.

Anunț literar.

A apărut:

„Almanahul scriitorilor dela noi“.

foarte interesantă și vastă carte, care cuprinde fotografiile a 46 scriitori născuți în Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, viața lor pe scurt, înșirarea cărților pe le-au dat la lumină și o bucată literară, vre-o poezie, o năvelă ori ceva știință, nepublicată încă.

Pentru întâia oară ni-e dat nouă Românilor de preținderea, ca să avem o astfel de carte la îndemână, care ne face cunoscuți pe cel mai de seamă scriitori născuți dincoace de Carpați, azi în viață.

„Almanahul scriitorilor dela noi“ e o oglindă fidelă și aproape tuturor talentelor scriitorilor dela noi, și e în mângâriar prețios pentru fiecare casă românească! Dacă cine nu dorește să cunoască și înfățișarea și viața celor mai de seamă fii ai neamului său, al cărora scrisă ceteste zilnic în ziare și prin reviste?

„Almanahul scriitorilor dela noi“ mai are apoi încă un capitol interesant și de mare preț: capitolul presel. Se arată în facsimil capurile tuturor foilor românești de dincoace de Carpați, se expune pe scurt istoricul fiecăreia, ce procese a avut până acum, cari l-au fost colaboratorii mai de seamă și cine scriu de prezent la ea.

„Almanahul“ la sfârșit are și Calendar pe 1912, așa că ori cine cumpără „Almanahul scriitorilor dela noi“, nu mai are nevoie de alt calendar în casă!

Deoarece cartea aceasta s'a tipărit numai într'un număr restrins de exemplare, on. public e rugat să grăbească a o comanda, ca fiind o carte adevărat prețioasă, interesantă și instructivă.

Un exemplar costă trimis franco cor. 1.80. Se poate comanda dela editor (Librăria Naț. S. Bornemisa) din Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna“ din Arad.

Celor ce comandă mai mult de 5 exemplare li-se dă exemplarul cu 1.60 Cor. franco, iar la comanda de peste 10 exemplare 1.40 Cor. exemplarul.

Comandele peste 10 exemplare să se facă direct la librăria editoare.

A apărut:

„Amintiri“ de Al. Cluza

ca cel dintâi volum din „Biblioteca scriitorilor dela noi“, în care se vor tipări rînd pe rînd toți scriitorii români din Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, morți și în viață.

Volumul „Amintiri“ are 264 pagini și cuprinde 28 năvela, a căror subiect e luat din viața fraților noștri morți din Munții-Apuseni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise într'o neaoșe limbă românească și cu multă putere și limpezime, și cu mult simțământ, fiecare bucată te captivează, procurânduți o rară mulțămire sufletească.

De mult n'a apărut la noi Români o carte așa de frumoasă și ca prezentare tehnică, mai ales ea e adevărat eveniment pentru literatura noastră din Ardeal.

Se poate comanda dela autor (Librăria Naț. S. Bornemisa) în Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna“ — Arad. Prețul unui exemplar e 1.60 + 20 bani porto.

**REISZ MIKSA
FABRICĂ DE
MOBILE**

in
BÉKÉSCSABA—NAGYVÁRAD
Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«.)

Un candidat de avocat
cu practică complectă, află aplicare dela 1 Februarie a. c. într'o cancelarie advocațională din Arad. — A se adresa la administrația ziarului »Tribuna«.

**Cine vrea să cumpere
vițe americane**

„RIPARIA PORTALIS“
pentru altoit, să se adreseze preotului Petru Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

Apotecă elegant aranjată, bine provăzută cu droguri și într'o comună bogată românească e de vândut. Tot acolo se află și o fabrică de mașini de agricultură. — Adresa la administrația ziarului »Tribuna«.

ANUNȚ.

Se caută un om special și cu practică îndelungată pentru a conduce o școală de vițe americane altoite și numai dacă a mai condus asemenea întreprindere sub conducerea și direcțiunea sa, fiind bine plătit în perspectiva și viitor bun. — Oferte și referințe să primesc la adresa domnului

Alexandru Ionescu,
peșinerist și proprietar
în Drăgășani (România)

Desfacerea ieftină a firmei

ASZÓDY

ORADEA-MARE,
Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

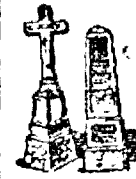
În vederea sărbătorilor de Crăciun, aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că au sosit noi transporturi de articole sudice și anume: *Curmale* calitatea ce mai bună, *malaga* și *smochine*. *Castane de Tirol*, *alune italienești*, și *nuci de Cocus*, *portocale dulci*, *lămâi coapte*, *fructe zaharisite*, *prăjituri pentru ceai*, *ceai chinezesc* cea mai fină calitate. *Rum englezesc și francez*; toate cu prețuri moderate. — Ma-e aso-timent în *bomboane de Crăciun*, *cafea prăjită*, totdeauna proaspătă, diferite compoziții din 8 feluri. — faceți comandă de probă!

Cu stimă:
ASZÓDY MIHÁLY,
importor de cafea, ceai, bomboane și fructe sudice.
Nagyvárad. — Telefon 635.

Premiat cu diplomă dela corp. meseriașilor.

Botházy László,

sculptor și întreprinzător de beton și piatră de artă, depozit de nisip. Nagyvárad, — Erzsébet-utca

Primesc ori-ce lucrări ce se refer la bransa mea precum lucrări la edificii și cripte cu diferite expoziții, de piatră și marmoră, apoi cruce, monumente, etc. — Lucrez în beton cu mare pricepere, precum caldărâm de beton, canale, poduri de beton cu fier, table de ciment, bazine de asfalt. Trimit desenuri și catalog. — Voiesc să atrag atenția on. public prin lucru bun și prețuri ieftine. **Liferez pietri și nisip în cant. mare**

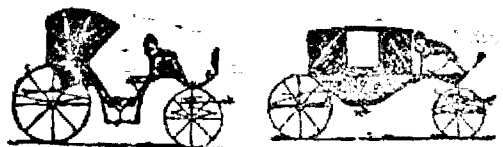
Cel mai mare depozit de încălțăminte din Lugos.

Ghete de box veritabil, schewreaux ori lac elegante și solid lucrate, pentru domni 9 cor., pentru dame 8 cor. Pot fi cu șret, cu nasturi ori fără. Ghete de box pentru copii dela 1—5 ani cor. 2.60, dela 5—10 ani cor. 3.60, dela 10—15 ani cor. 5.60. Ce ui-ce nu va fi mulțămît cu ghetele trimise, i-se vor retrimite banii. — Cremă și locuri de gumă la fiecare păreche gratis. **EBERSTEIN HENRIK,** pantofar în Lugos.

Decorat cu medalie de aur la expoziția agricolă din Lugos.

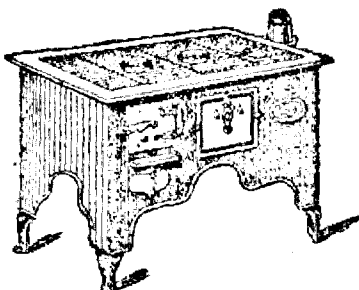
Dicsics B. Ignác, succesorul lui Bálint Dicsics. Atelier de trăsuri, șele și lustruire. **LUGOJ,** strada Niță Popa lângă biserică gr.-orientală română.

Pregătește totfelul de trăsuri și căruțe, precum și lucrări de dogărie și făurarie. Reparează trăsuri vechi cu prețuri ieftine.

Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului IFJ. FAZAKAS FERENCZ Szepeszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile (șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

Primesc și ecsecut pelângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinilor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care se referă la ziarul acesta prețurent despre prăjitoarele și căminurile sale brevetate.

Stefan Fekesházy

Institut de văpsitorie de haine și curățatorie chimică.
Bistrița, Fötér 17. Lângă Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de bransa aceasta cu prețuri foarte ieftine.

Curățire și vopsitorie chimică de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără ale desface; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele. Execuțiile promptă. Prețuri foarte moderate.

Cine vorește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

Greciun & Voda

din Lugos,

care dispune de căzănării mari proprii în Bănat și Ardeal.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Műintézet, Máramarosszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-fő tér No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerme, fresco, icoane pe altar, altare, construiți de iconostas, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a orice soiuri de icoane bisericești. Renovăm foarte frumos iconostas și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fata locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu oțel brut, dela 4—100 HP.

Motoarele mele patentate au *regulator central* și mecanism de așezat cu mâna. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros nepăcut. —

Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 11.2 filer.

Surányi Viktor,

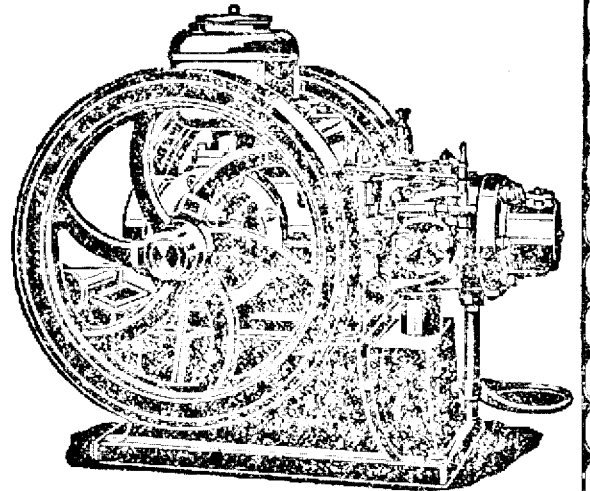
Inginer-mechanic diplomat.

Budapest, VI., Lázár-utca 18.

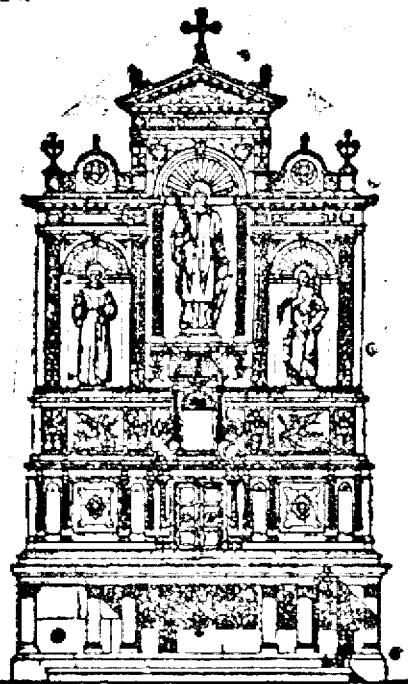
(Indărățul Operei)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.

Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzină și gaz.

Gaal József,

măsar,

Nagyvárad, Csengeri-utca 21. sz.

Liferează cu preț ieftin articole de măsurie pentru biserici, școale, farmacie, prăvălii și birouri cu prețuri foarte ieftine. Trimite la dorință planul și nota cheltuielilor. — La comandă mai mare scădere de preț.

Avis!

Domnilor fabricanți și particulari le aduc la cunoștință, că am edificat o

turnătorie artistică pentru metale

SIBIU, Strada Margaretha Nrul 18.

Prin practica mea bogată câștigată în țară și streinătate mă aflu în plăcuta poziție să pot satisface oricărei cerinți de branșe, în bronz, messing, țnc, cositor, aramă, după desemn ori după modele vechi.

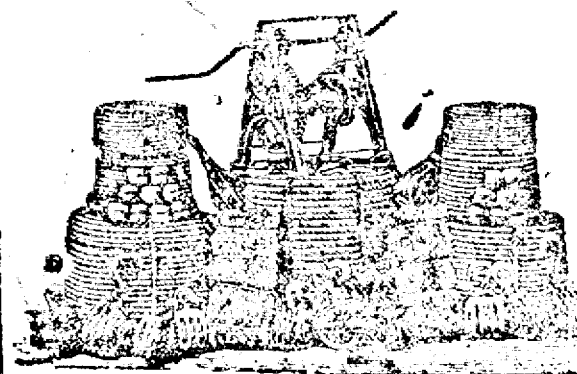
Andrei Paksa,
Sibiu — Nagyszeben.

Funăria cea mai mare din Ungaria-sudică e a lui

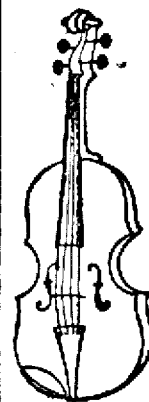
JOANOVICS JÁNOS, Lugos, Adresă: STRADA FĂGETULUI Nr. 77.
Magazin și birou: PIAȚA IZABELLA.

Toț felul de funii de cânepă, de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funii de cânepă pentru transmisiuni.

Funării de cânepă pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boi, opritoare, ștreanguri, hamacuri, mreje pentru pescari, rețele pentru cai etc. Torturi pentru țesături, brăuri de cânepă și de juiă (pânză), bătătoare de cânepă, ânze (Pack), țesături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cerși și cordoși etc.

Nici o fabrică de gramafone și cufoane nu poate să lifereze mai ieftin ca

Reich Aladár,

atelier de instrumente muzicale.

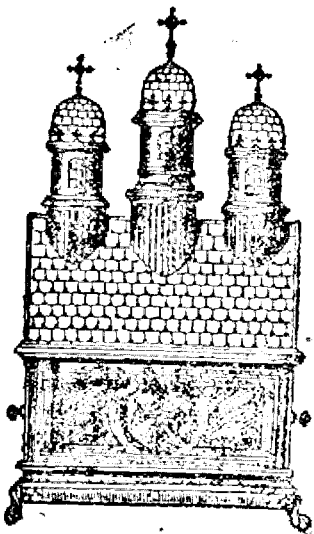
Budapest, VIII., Népszínház-u. 27 T.

Catalog gratuit.

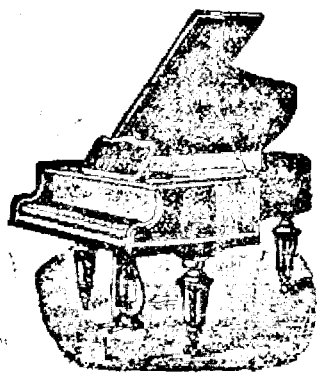
Telefon 116-53.

Stiassny és Novákturnătorie artistică de metal.
Budapest, VI., Yáczy-ut 179. sz.

Lucrează diferite decoruri la edificii, cripte. Toarnă diferite părți pentru mașini precum și table cu inscripția pentru avocați, medici și ingineri. Table cifrate cu inscripția numelor de strade pentru orașe și sate, cu prețuri ieftine.

**Primul și cel mai mare depozit de piane
W. P. Richter,**

Brașov—Brassó, Fekete-utca 29.

Liferează: piane, harmonici
și pianine, fabricație Bössendorf, Schreighoffer și Förster.Imprumută pianе în
condiții favorabile.

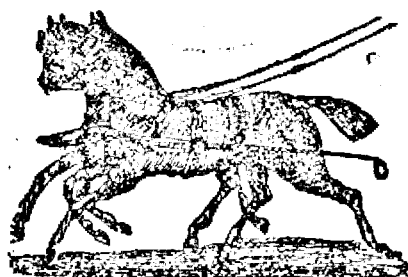
= Atelierul de fotografare al lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acuarele, picturi în ulei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Atelier de curelărie,
șelărie și coferație:**Orendt G. & Feiri W.**

(odinoară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,

Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru cărotat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galarterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârșobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jampuri de piele fabricație proprie, pentru ei și militari, cari stau strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cal dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (toluri) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se execută conștiințios.

Georg Barthelmie

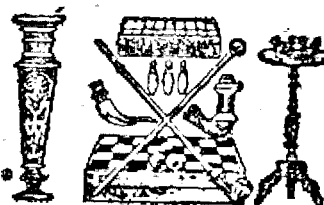
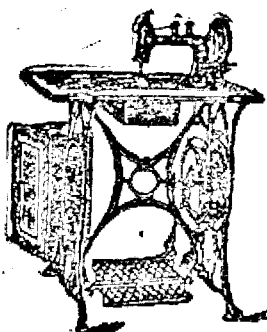
mechanic

Brașov, Strada Porții Nr. 41.
(Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit, dictat și de cusut, apoi pentru aparate electrice și fizice, lampe electrice de buzunar, gramafoane, plăci, ace, hârtie — de copiat și diferite utensilii. —

Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

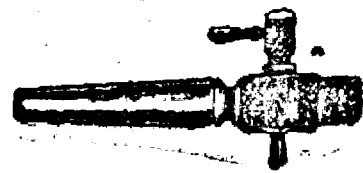
LÉVAY GYÖRGY

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

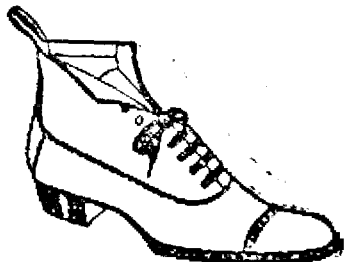
Primește spre efectuare și reparare totfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, șpituri etc., bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și totfelul de decorații, la mobile, etc., cuiere ș. a.

Comandele se efectuează prompt și conștiințios.

Cei cari au lipsă de ghetе să se adreseze
prăvăliei nou aranjate de ghetе alui**Nicolae Lung,**

Pancsova, Strada Gizella (Mészáros).

Asortată conform cerințelor moderne unde se află de vânzare ghetе lucrate în atelierul propriu, pentru bătați, dame și copii, executate elegant și trainic, cu prețuri moderate. Lucrează ghetе după măsură, în timp scurt, execuție elegantă și prețuri ieftine. — Pentru picioare defectuoase ghetе speciale!

Schrimpl Szaniszlócea mai mare turnătorie și fabrică de
luminări de ceară în Ungaria de sud

Temesvár-Gyárváros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu preț moderat. — Bisericilor se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinesc prompt.

Cassa de Păstrare societate pe acții în Szászkabánya.

ACTIVA.

Contul Bilanț pe 1911.

PASSIVA.

Cassa	35059 98	Capital social	250000—		
Giro-Conto la Banca Austro-Ungară	7678 51	din emisiunea IV.	14725—	264725	—
La alte bănci	14728 03	Fondul de rezervă		74150	52
Cambii de bancă	538782—	Cauțiuni		3000	—
Cambii cu acop. ipot.	277657—	Depuneri		565444	96
Imprumuturi ipotecare	252047—	Reescompt		249436	—
Casa Institutului	36601 67	Dividendă neridicată		237	26
Realități de vândut	62895 94	Creditori		753	15
Efecte	91585—	Cont Curent		98907	46
Mobilier	2687 30	Interese transitoare		15967	70
10% amortizare	2418—	Profit curat		28878	58
Anticipațiuni	265—				
Proteste	30 19				
Expositurile și Debitori	11234 45				
Interese transit.	14798 04				
	1301500 63			1301500	63

DEBIT.

Contul Perdere și Profit.

CREDIT.

Interese Depuneri	25369 05	Interese escompt	26770 61
Interese Cont-Curent	2094 96	» camb. ipot.	15547 05
Interese Reescompt	6646 17	» impr. ipot.	28030 54
Dana directă	8414 70	» de întârziere	1689 62
» 10% după Int. Dep.	2536 94	Provisiuni	5546 36
Competiție de timbru	404 38	Interese de efecte	3889 —
Salarii	6813 19	Diverse venite	3292 90
Chirie curente	3338 81		
10% amort. mobilier	269 30		
Profit curat	28878 58		
	84766 08		84766 08

Szászkabánya, la 31 Decembre 1911.

I. Chirilă m. p.
director.Ioan Raduțescu m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Z. Vilca m. p.

Dr. Alex. Coca m. p.

Pavel Corcan m. p.

Stefan Juku m. p.

Sofronie Mica m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat Bilanțul și Contul Perdere și Profit și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare le-am aflat exacte.

Szászkabánya, la 13 Ianuarie 1912.

Simion Luca m. p.

George Șolla m. p.

Teodor Ilana m. p.

Ioan Manciu m. p.

Velca Sirbu m. p.

Valorizare de nisip

Cine are nisip mult, să ceară în interesul propriu, următoarele cataloage și prospecte:

- F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
- F. A. Fabricarea țiglei de beton, ordonată la lucru de mână
- Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.
- B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
- C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

Szántó és Beck, Ingineri, fabrică de mașini pentru industria de nisip. Budapest, VIII. Viola-u. 7.

Schwalb Adolf fia Vilmos

tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește toffelul de lucru de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cano pentru olei, lack ori petrolu. facile, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani. Catalog trimis gratuit și franco.

